

trgovca, ki je bila vsestransko izobrazena in se je posebno zanimala za umetnost in gledališče. Njun sin se je porodil 24. marca l. 1868. in bil kot dete zelo slaboten. Starše je izgubil v zgodnji mladosti. Gimnazijo je dovršil v Zagrebu, a filozofijo na Dunaju, kjer je bil l. 1893. promoviran za doktorja modroslovja. Obilno imetje mu je dovoljevalo, da se je posvetil edino le književnosti in umetnosti. Vzorno je vodil od l. 1894. do 1898. hrvaško gledališče. L. 1905. je nevarno obolel in od boleznih le malo okrevljal, dokler ga ni dne 8. septembra 1908 v Monakovem v drugič zadela kap, katera je pretrgala nit njegovega življenja. Pokopan je po lastni želji v svoji domovini, v belem Zagrebu.

Miletić se je že kot dijak oglasil na književnem polju. Sodeloval je v raznih časopisih in že l. 1887. zbral svoje feljtone: „Iz raznih novina“. Svojemu iskrenemu prijatelju mlademu Tučiću je spesnil l. 1889. v spomin: „Grobne pesme“, katere pokazuje lep pesniški talent. Vendar se je Miletić že od mladosti najbolj zanimal za gledališče in je kot pisatelj mnogo deloval na dramskem polju. Že l. 1887. je dramatičar Šenoinega „Diogenesa“, napisal šalo „Diletanti“ in „Za nosom“ potem l. 1891. „Zaboravljene ljude“ in „Zabašurene karijere“, l. 1892. dramo iz socialnega življenja „Grof Palizna“, l. 1894. tragedijo v petih dejanjih „Boleslav“ in več manjših gledaliških stvari in librete za Zajčeve opere „Kraljev hir“ in „Armido“. Velikanska je bila njegova osnova za pentalogijo: „Hrvatski kraljevi“, v kateri je nameraval dramatski obdelati hrvaško zgodovino od l. 924.—1102. in prikazati tragedijo hrvaškega kraljestva. Od pentalogije je dovršil samo prvi del: „Tomislav“ — v petih dejanjih in „Pribinu“ kot prvi del „Krešimirovića“. Po njegovem načrtu bi se morale te njegove „historije“ predstavljati na odprtem solinskem polju pri Spljetu kot slovesne narodne igre, da bi Hrvatje videli, kaj so nekdanj bili, in se naučili, kaj bi zopet morali biti. Škoda, da je pisatelj to svojo osnovo, za katero se je mnogo let vestno pripravljaj, povečini nedovršeno ponesele seboj v prezgodnji grob! — Kdor pa hoče vedeti, kaj je bil Miletić kot reformator hrvaškega gledališča, katerega je s svojim znanjem in trudom povzdignil na evropski nivo, naj čita dve knjigi njegovega znamenitega dela: „Hrvatsko glumišče“ (1904), ki ga hrvaška kritika, žalibog, ni z onim zanimanjem pretresla, kot ga je to poučno in vseskozi zanimivo delo zaslužilo.

Miletić je pisal lehak, duhovit slog, prepleten s finim humorjem in ironijo; opazoval je ostro in zrelo sodil. Že v prvi knjigi svojih feljtonov: „Iz raznih novina“, ki jo je izdal kot devetnajstleten mladenič, se opažajo vse te njegove vrline. Govori z zrelim opažanjem o svojih ljubljencih Shakespeareju in prvem hrvaškem dramaturgu dr. D. Demetru. Za prvega pravi

v svoji drugi knjigi: „Shakespeareov duh morao bi biti kućnim duhom vsakoga kazališta, jer kazalište, koje na njegovim djelima oskudijeva, vrlo naliči državi bez religije.“ Njegova doktorska disertacija *Die ästhetische Form des abschliessenden Ausglei-*

POTRES V ITALIJI: RAZVALINE V MESSINI

ches in den Shakespeare'schen Dramen je vzbudila zanimanje tudi v tujem svetu, a kot intendant si je smatral za dolžnost, da občinstvo spozna dovršeno uprizorjena Shakespearejeva dela. V svojih feljtonih ocenja nadalje francosko konverzalno dramo Sardonovo, Pailleronovo in Scribeovo, govori o domačih dramskih in opernih pojavih in posvečuje tople vrstice nekim domačim umetnikom. Tudi v drugem delu „Iz raznih novina“, ki je sedaj izšel v zalogi društva hrvatskih književnikov, so tiskani njegovi starejši članki od l. 1888.—1895. (izvemši zadnji: K riješenju kazališnega pitanja od l. 1906.), pa vendar so ti članki še danes aktualni in še danes jih bode vsakdo prebiral z velikim zanimanjem. Večina teh člankov spada v gledališko in umetniško stroko, pa si lahko mislimo, ko te članke beremo, kako je bil Miletić strokovno pripravljen, ko je prevzel l. 1894. vodstvo hrvaškega gledališča. Prvi feljton, „Umjetnost — propasti u kazalištu“, je napisal Miletić, ko so njegovi „Diletanti“ „propadli“. Z duhovito ironijo črta razne zahteve občinstva, ali se na koncu tolaži ker ima „i ovo propadanje svoju veliku svrhu: pravi će talenat samo potkrijepiti na novi rad, novu borbu, a slabi dusi će smalaksati, kot vide — da su udarili krivim putem“. Pokojni je bil zelo navdušen za Wagnerja in je kot intendant spravil na zagrebski oder več njegovih oper. V tej knjigi je opisal Wagnerjevo gledališče v Bayreuthu, katero je sezidano po intencijah tega gorostasnega glasbenika. Večje članke je posvetil svetovnim umetnikom: Sari Bernhardtu, Ernestu Rossiju, Konstantinu Coquelinu in E. Duse. Od vseh teh ga je najbolj navdušil stari Rossi, za katerega trdi, da je on „jedini glumac, koji svojim glumačkom veličinom dostiže veličinu pjesnika Shakespeara“. Sari